

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 2/2001 vp

Hallituksen esitys Euroopan yhteisöjen omien varojen järjestelmästä 29. syyskuuta 2000 tehdyn neuvoston päätöksen (2000/597/EY) hyväksymisestä

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 6 päivänä helmikuuta 2001 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen (HE 203/2000 vp) Euroopan yhteisöjen omien varojen järjestelmästä 29. syyskuuta 2000 tehdyn neuvoston päätöksen (2000/597/EY) hyväksymisestä.

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaostossa on ollut kuultavana
- budjettineuvos Rauno Lämsä, valtiovarainministeriö.

HALLITUKSEN ESITYS

Eurooppa-neuvosto hyväksyi 24.—25.3.1999 Berliinissä pidetyssä kokouksessaan eräitä ratkaisuja unionin rahoituskehysten oikeudenmukaisuuden parantamiseksi. Euroopan yhteisöjen neuvosto teki 29.9.2000 päätöksen Euroopan yhteisöjen omien varojen järjestelmästä. Neuvoston puheenjohtaja on 10.10.2000 toimittanut päätöksen Suomen viranomaisille. Neuvoston päätös on ratifioitava kaikissa jäsenmaissa, mitä varten se on lähetetty jäsenmaille toimenpiteitä varten.

Euroopan yhteisöjen omat varat ovat tuloja, jotka myönnetään talousarvion rahoittamiseksi. Ne kuuluvat yhteisölle ilman kansallisten viranomaisten erillisiä päätöksiä. Omat varat jaetaan ns. perinteisiin omiin varoihin, joita ovat maatalousmaksut, sokerimaksut ja tullit, sekä muihin omiin varoihin, joita ovat jäsenmaiden arvonalisäveropohjaan perustuva alv-vara ja bruttokansantuloon perustuva "neljäs vara" eli bktl-vara.

Omien varojen enimmäismäärä on nykyisin 1,27 prosenttia bktl:sta.

Käsiteltävänä olevan ehdotuksen mukaan omien varojen enimmäismäärä pysyy nykyisellä tasolla eli 1,27 prosenttia Euroopan yhteisöjen bruttokansantuotteesta. Vuonna 1995 uudistetun Euroopan kansantalouden tilinpitojärjestelmän eli EKT-95:n soveltaminen korottaa bktl:aa nykyisin sovellettavaan EKT-79:ään verrattuna. Suomen bruttokansantuote on uuden laskutavan mukaan noin 2 prosenttia suurempi kuin entisellä tavalla laskettuna.

Käsiteltävänä oleva neuvoston päätös muuttaa jäsenmaiden taakanjakoa muun ohella siten, että Suomen maksuosuus nousee 0,1 prosenttiyksiköllä (70 miljoonaa euroa). Yhdistyneen kuningaskunnan hyvityksen uudelleenmuotoilu lisää Suomen maksuosuutta 35 miljoonaa euroa, alv-kannan alentaminen 20 miljoonaa euroa ja perinteisten omien varojen kantopalkkion korotus 12 miljoonaa euroa.

Neuvoston päätöksen hyväksyminen ei edellytä kansallista voimaansaattamissäädestä. Päätöksen oikeusvaikutukset seuraavat suoraan Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksista. Neuvoston päätös omien varojen järjestelmästä mer-

kitsee puuttumista eduskunnan budjettivaltaan. Neuvoston päätöstä on pidettävä sellaisena kansainvälisenä velvoitteena, joka edellyttää perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunnan suostumusta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää ehdotusta tarpeellisena ja puoltaa sen hyväksymistä.

Valtiovarainvaliokunta on käsitellyt asiaa aiemmin lausunnossaan VaVL 17/1999 vp, joka liittyy Euroopan yhteisöjen komission 8.7.1999 tekemään ehdotukseen Euroopan unionin neuvoston päätökseksi Euroopan unionin omien varojen järjestelmästä (U 28/1999 vp). Lausunnossaan valiokunta muun ohella korosti edelleen tiukan budjettikurin tärkeyttä, mikä edellyttää tehokasta menojen vaikuttavuusarviointia sekä taloudenhoidon läpinäkyvyyttä.

Suomen maksuosuuden kasvun rajoittamiseksi valiokunta kannatti toimenpiteitä, joilla EU-budjetin määrärahojen kasvua hillitään. Samalla valiokunnan mielestä on pidettävä huolta siitä, että Suomen nettomaksuosuuden kannalta tärkeät määrärahat priorisoidaan. Valiokunta totesi lausunnossaan, että Suomen tulee lisätä aktiivisuuttaan maamme omien näkökohtien huo-

mioon ottamiseksi EU:n maksurasituksesta päättävässä.

Valtiovarainvaliokunta uudistaa lausunnossaan VaVL 17/1999 vp asiasta esittämänsä.

Komissio suorittaa omien varojen järjestelmän toimintaa koskevan uudelleentarkastelun vuoden 2004 loppuun mennessä, jolloin on tarkoitus ottaa huomioon kaikki olennaiset tekijät ja myös laajentumisen vaikutus. Valtiovarainvaliokunta ottaa myöhemmin muussa yhteydessä kantaa omien varojen järjestelmään mahdollisesti tuleviin muutoksiin sekä niiden vaikutukseen Suomen maksuosuuteen erityisesti unionin laajentuessa.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella valtiovarainvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyy Euroopan yhteisöjen omien varojen järjestelmästä tehdyn neuvoston päätöksen (2000/597/EY).

Helsingissä 9 päivänä maaliskuuta 2001

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Maria Kaisa Aula /kesk		Ola Rosendahl /r
	Olavi Ala-Nissilä /kesk		Matti Saarinen /sd
jäs.	Pirjo-Riitta Antvuori /kok	vjäs.	Anni Sinnemäki /vihr
	Matti Huutola /vas		Sakari Smeds /skl
	Timo Ihamäki /kok		Irja Tulonen /kok
	Seppo Kääriäinen /kesk		Marja-Liisa Tykkyläinen /sd
	Reijo Laitinen /sd		Jukka Vihriälä /kesk
	Markku Laukkanen /kesk (osittain)		Liisa Hyssälä /kesk
	Hanna Markkula-Kivisilta /kok		Ulla Juurola /sd
	Tuija Nurmi /kok		Mika Lintilä /kesk (osittain)
	Virpa Puisto /sd		Iivo Polvi /vas (osittain).

Valiokunnan sihteereinä jaostokäsittelyssä ovat toimineet

valiokuntaneuvos Arvo J. Kämppi

valiokuntaneuvos Hellevi Ikävalko.